EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 7.6.2011
SEK(2011) 826 lopullinen

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Ruotsin kansallisesta uudistusohjelmasta vuodelta 2011

sekä siihen sisältyvä neuvoston lausunto

Ruotsin tarkistetusta lähentymisohjelmasta vuosiksi 2011–2014

{SEK(2011) 735 lopullinen}

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Ruotsin kansallisesta uudistusohjelmasta vuodelta 2011

sekä siihen sisältyvä neuvoston lausunto

Ruotsin tarkistetusta lähentymisohjelmasta vuosiksi 2011–2014

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97[1] ja erityisesti sen 9 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen[2],

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

on kuullut talous- ja rahoituskomiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 26 päivänä maaliskuuta 2010 Euroopan komission ehdotuksen, jolla käynnistetään uusi työllisyys- ja kasvustrategia, Eurooppa 2020. Strategian lähtökohtana on tehostaa talouspolitiikan koordinointia. Strategia keskitetään avainalueisiin, joilla tarvitaan toimia Euroopan kestävän kasvun vauhdittamiseksi ja kilpailukyvyn lisäämiseksi.

(2) Neuvosto antoi 13 päivänä heinäkuuta 2010 suosituksen jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista (2010–2014) ja hyväksyi 21 päivänä lokakuuta 2010 päätöksen jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista[3]. Yhdessä nämä muodostavat ns. yhdennetyt suuntaviivat. Jäsenvaltioita kehotettiin ottamaan yhdennetyt suuntaviivat huomioon kansallisessa talous- ja työllisyyspolitiikassaan.

---

1 EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

2 EUVL C …, s..

3 Pidetään voimassa vuonna 2011 19 päivänä toukokuuta 2011 annetulla neuvoston päätöksellä 2011/308/EU.

(3) Komissio hyväksyi 12 päivänä tammikuuta 2011 ensimmäisen vuotuisen kasvuselvityksen. Tästä alkoi uusi talouden ohjauksen ja hallinnan jakso EU:ssa ja ensimmäinen politiikan yhdennetyn etukäteiskoordinoinnin EU-ohjausjakso, jonka perusta on Eurooppa 2020 -strategiassa.

(4) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 25 päivänä maaliskuuta 2011 julkisen talouden vakauttamisen ja rakenneuudistuksen painopisteet (jotka ovat 15 päivänä helmikuuta ja 7 päivänä maaliskuuta 2011 annettujen neuvoston päätelmien ja komission vuotuisen kasvuselvityksen mukaisia). Se korosti, että etusijalle on asetettava talousarvioiden tervehdyttäminen ja julkisen talouden kestävyyden palauttaminen, työttömyyden vähentäminen työmarkkinauudistusten avulla sekä uudet kasvua edistävät toimet. Se kehotti kaikkia jäsenvaltioita toteuttamaan näihin painopisteisiin perustuvia konkreettisia toimenpiteitä, jotka sisällytetään niiden vakaus- tai lähentymisohjelmiin ja kansallisiin uudistusohjelmiin.

(5) Ruotsi toimitti vuosiksi 2011–2014 laaditun, vuonna 2011 tarkistetun lähentymisohjelmansa ja vuonna 2011 laaditun kansallisen uudistusohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2011. Näitä kahta ohjelmaa on arvioitu yhtä aikaa.

(6) Ennen vuosien 2008–2009 talouskriisiä Ruotsin talous kasvoi yli vuosikymmenen ajan voimakkaasti kotimaisen kysynnän ja nettoviennin ansiosta. Koska Ruotsin talous on suuntautunut vientiin ja sillä on suuri rahoitussektori, ulkoisen kysynnän äkillinen lasku ja rahoitusmarkkinoiden hyytyminen vuonna 2008 vaikuttivat siihen voimakkaasti. BKT supistui 5,1 prosenttia vuonna 2009 ja työttömyys kasvoi noin 6 prosentista yli 9 prosenttiin. Taantuma jäi kuitenkin lyhyeksi ja vaikutti pääasiassa vientiteollisuuteen, sillä lähtötilanne oli hyvä, kotitalouksilla, pankkisektorilla ja julkisella sektorilla ei ollut suurempia muutospaineita ja tilanteeseen reagoitiin oikeilla finanssi- ja rahapoliittisilla toimilla. Kun maailmankauppa elpyi, Ruotsin talous elpyi voimakkaasti ja laaja-alaisesti, jolloin kokonaistuotanto kasvoi 5,5 prosenttia vuonna 2010. Automaattisten vakauttajien ja harkinnanvaraisten toimenpiteiden yhteisvaikutuksen ansiosta julkisen talouden rahoitusasema, joka oli 3,7 prosenttia ylijäämäinen suhteessa BKT:hen vuonna 2007, laski 0,9 prosenttia alijäämäiseksi vuonna 2009 ja palautui sitten tasapainoon vuonna 2010.

(7) Neuvosto on neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 mukaisen tarkistetun lähentymisohjelman arvioinnin perusteella sitä mieltä, että julkisen talouden ennusteiden perustana oleva makrotalouden skenaario on realistinen, lukuun ottamatta vuotta 2012, jonka osalta se on liian optimistinen. Tarkistetussa lähentymisohjelmassa esitelty julkisen talouden strategia on järkevä, sillä se auttaa Ruotsia saavuttamaan keskipitkän aikavälin tavoitteen, joka on 1 prosentin ylijäämä suhteessa BKT:hen suhdannekierron aikana. Tämä antaisi hiukan liikkumavaraa 3 prosentin viitearvon ylityksiä vastaan mahdollisissa tulevissa laskusuhdanteissa. Ohjelmassa ennakoidaan julkisen talouden ylijäämän kasvavan vuoden 2011 0,6 prosentista suhteessa BKT:hen 3,7 prosenttiin vuonna 2014, joka on ohjelman viimeinen vuosi. Tämä parannus johtuu voimakkaaksi ennakoidusta talouskasvusta, sillä ohjelmassa ei kaavailla kyseisiksi vuosiksi mitään vakauttamistoimia. Julkisen talouden tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät riskit ovat pääosin tasapainossa. Koska ohjelmassa esitetty vuoden 2011 tuloennuste on varovainen, julkisen talouden toteutumat saattavat osoittautua tänä vuonna hiukan paremmiksi kun taas vuodesta 2012 alkaen tietyt julkisen talouden ennusteiden heikkenemisriskit liittyvät suotuisiin makrotalouden odotuksiin. Koska hallitus on ilmoittanut, että muita vuoden 2011 talousarvioesityksessä kaavailtuja

elvyttäviä finanssipoliittisia toimenpiteitä (kuten työssäkäyvien verohyvitysjärjestelmän viides vaihe, valtionveron tulorajan uusi korotus, ravintolapalveluiden alv-alennus ja eläkkeiden verotuksen madaltaminen) saatetaan toteuttaa vuodesta 2012 alkaen, jos julkisessa taloudessa on riittävästi liikkumavaraa, myötäsyklisen finanssipolitiikan virityksen riski on olemassa. Tulevasta väestönkehityksestä johtuen on tärkeää, että Ruotsi pysyy keskipitkän aikavälin tavoitteessaan.

(8) Asunto- ja asuntolainamarkkinoiden tämänhetkinen tilanne saattaa olla epävakauttava tekijä. Finanssikriisin huippua seuranneen lyhytaikaisen ja lievän korjausliikkeen jälkeen asuntojen hinnat kääntyivät Ruotsissa (toisin kuin muissa maissa) uudestaan voimakkaaseen kasvuun, joka alkoi 1990-luvun jälkipuoliskolla, ja ovat nyt ennätyskorkealla. Asuntojen hintojen nousuun yhdistyy kotitalouksien velkaantumisen kasvu: velkaantumisaste oli vuoden 2010 puolivälissä historiallisen korkea, 170 prosenttia käytettävissä olevista tuloista. Lisäksi suuri osa asuntoveloista on vaihtuvakorkoisia pienillä lyhennyksillä. Tämä heikentää ruotsalaisten kotitalouksien kykyä kestää korkojen nousua tai työttömyyttä. Selvä korjausliike asuntomarkkinoilla saattaisi vaikuttaa negatiivisesti makrotalouden vakauteen, kun kotitaloudet hillitsisivät kulutustaan pitääkseen taloutensa tasapainossa ja ruotsalaisten pankkien rahoituskulut kasvaisivat.

(9) Ruotsin työmarkkinoilla EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisilla ja nuorilla on suhteellisen heikko asema verrattuna EU:n keskiarvoon. Heidän työmarkkina-asemansa kohentaminen on olennaista, jotta kokonaistyöllisyyttä saadaan nostettua ja työvoiman saatavuutta pitkällä aikavälillä parannettua väestön ikääntymisen aiheuttamien haasteiden mukaisesti. Ruotsin hallitus on toteuttamassa useita uudistuksia, joilla parannettaan molempien näiden ryhmien työllisyyttä. Näitä ovat muun muassa neuvonnan lisärahoitus, työharjoittelumahdollisuudet, ammatillinen aikuiskoulutus, oppisopimuskoulutus, kohdennetut palkkatuet ja räätälöidyt ruotsin kielen kurssit. Viimeisimpien tilastojen mukaan Ruotsin työmarkkinat ovat selvästi kohenemassa kaikkien muiden ryhmien paitsi ulkomailla syntyneiden naisten osalta.

(10) Komissio on arvioinut lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman[4]. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Ruotsin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyden kannalta. Lisäksi se on arvioinut, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska Euroopan unionin talouden ohjausta ja hallintaa on tarpeen tehostaa kokonaisuudessaan antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Se katsoo, että ohjelmat ovat asianmukaisia Ruotsin suurimpiin haasteisiin nähden. Hallituksen finanssipoliittinen strategia – keskipitkän aikavälin tavoitteessa pysyminen – on järkevä, mutta vuodesta 2012 alkaen on kuitenkin varottava finanssipolitiikan liiallista löystymistä suotuisan kasvun aikana. Makrotalouden tasapainoon kohdistuvat riskit olisi arvioitava, etenkin asuntojen hintojen nousuun ja kotitalouksien velkaantumiseen liittyvät riskit. Myös heikoimpien väestöryhmien, etenkin nuorten ja ulkomaalaissyntyisten naisten, osallistumista työmarkkinoihin on seurattava ja parannettava.

[4] SEC(2011) 735.

(11) Neuvosto on tutkinut Ruotsin tarkistetun lähentymisohjelman vuodeksi 2011 ja sen lausunto[5] on esitetty erityisesti jäljempänä 1 kohdassa esitetyssä suosituksessa. Neuvosto on tutkinut Ruotsin kansallisen uudistusohjelman ottaen huomioon 25 päivänä maaliskuuta 2011 hyväksytyt Eurooppa-neuvoston päätelmät,

SUOSITTAA, että Ruotsi toteuttaisi vuosina 2011–2012 toimia, joilla se

(1) pitää finanssipolitiikan sellaisessa kurssissa, jolla varmistetaan keskipitkän aikavälin tavoitteessa pysyminen ja vältetään myötäsyklinen finanssipolitiikan viritys nyt kun noususuhdanne on alkanut;

(2) ehkäisee makrotaloudellisia riskejä, jotka liittyvät asuntojen hintojen nousuun ja kotitalouksien velkaantumiseen, mukaan luettuina asuntolainajärjestelmään, vuokrien sääntelyyn, kiinteistöverotukseen ja rakennuslupiin liittyvät uudistukset;

(3) seuraa ja parantaa nuorten ja muiden heikossa asemassa olevien väestöryhmien osallistumista työmarkkinoille.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

[5] Lausunnosta säädetty neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 3 kohdassa.